

Estike

Tolnai Ottónak, sok szeretettel

Borostyánt ültetek. A keleti temetőből, a szentjánoskenyérfa törzséről leválasztott hajtásokat, csemetéket a csernozjomba. A Katona József utca 57-es számú bérházának falához. A szürke hasadékok és a némán tátongó repedések alá. A kőtörmelekbe. Az Alsóvároshoz közeli otthonomba. Magocskákat szórok a terrakotta cserepek, balkonládák és a szomszédtól kapott galambürülekes autógumik földjébe. Ezt a földet én magam keverem ki az Oázis Kertészetben vett 50 liter általános virágföldből, 10 liter fűszernövény földből, 20 liter muskátli- és balkonvirágföldből, 10 liter szarvasmarha trágyából. *Nincs is felszerelésed, így nem lehet kertészkedni*, írja anyám a Skype-on, de nincs igaza, a Mancsi mamától és a Léderer dédmamától örökölt vegyes eszcájgok között találok ehhez megfelelő eszközt. Tulipános nyelű evőkanállal (ezzel eszem a főzelékeket meg a vasárnapi csirkeaprólék levest) lapátolok. Módszeresen dolgozom a szarral. Ettől burjánzanak majd júliusban a muskátlik. Kicsi cserepéből kihajolva ettől tör magának utat az erkély vaskorlátjára a vinka, más nevén a rózsás meténg. Minden létezőnek több neve van, erre gondolok. Mellettem a Komoly Párkapcsolatom sündörög. Úgy néz, mint anyám lába mellett a néhai Zsebi kutya. (Élt 15 évet.) Arrébb megyek, jön utánam. *Büdös van*, mondja. *Jó, hogy büdös van, trágyázom*, mondom. *Növényekkel mentem meg a széthulló, repedező házat. Ha nem sietünk, egyik éjjel arra ébredünk, hogy az ágyunkban mellettünk fekszik az udvar.* A Komoly Párkapcsolatom egy zsemleszínű tacska és a tata (egy kismadárra töpörödött hentesember) keveréke. Mindig felkapja a fejét és fut, szalad a kert vagy az utca felől jövő zajok irányába. De nem áll ki a kapuba, helyette az ablakot nyitja és már hajol is ki kontemplálni. Felmérni a világot (a veszekedő herbálosok, a szerinte német, szerintem osztrák DJ, a Cserepes-sor sarkán lebontott romatelep egykori lakói, a feleségét szidó részeg, a beszélni már nem tudó, ugató, kutyás hajléktalan, a Szélkakas vendéglő svédasztalos ebédjére érkezők) állását. Az apja Csibémnek szólítja, jóllehet ő önmagát egy Tökös Kakasnak tartja. Az ő kedvéért szalmarózsát (napsárga, bordó) is ültetek.

A magokat szintén az Oázisban veszem, bár a barátom, aki nő, az OBI-ra esküszik. Az OBI közel van hozzám, de az Oázis egyedüli profilja a kertészet, és jóval nagyobb a virágválaszték. A Mancsi mama kiskertje a mintám, mert a Magdi (Vilma) mama a Basedowja miatt reggeltől napestig a lesötétített szobában, a nappaliban feküdt. Utcai ruhában, mint valami nonstop ravatalozáson. Biztosan ezért söpörte mindig az ágy alá a szemetet a tata (a Topolyai Község háza nyugdíjazott tisztségviselője), ezért főzött rájuk az ómama, és ezért nem kért tőlük soha senki semmit. Féltek, nehogy sárgaságot kapjanak. A tata szerint viszont a mama csak egy kis erőt gyűjtött. Meg imádkozott. Magában mondta (a leopárdmintás

kanapén) a Miatyánkot meg az Üdvözlégy, Máriát. Amikor a szomszédomnak azt mondom, bársonykamagokat is elszórok, amiket nálunk büdöskének hívnak, arra gondolok, ennek a nőnek ugyanolyan a körme a jobb hüvelykujján, mint amilyen a mamáé volt. Habár a szomszédomat csöppet sem kerüli el az élet. *Nincs megállás, menni kell, majd pihensz a sírban*, ez az ő mottója. Én meg valamiért hallgatok rá, és teszem a dolgom, követem, jöllehet ott díszleg a nyakamon az örökölt Basedow. Az élettől távolságot tartó mamával szemben a szomszédom egy NA (Nagy Ateista), aki szerint alkotó ember nem is lehet vallásos, mert nincs rá ideje. *A hithez a világgal szembeni teljes passzivitásra van szükség, és fékevesztett haragra mindennel szemben, ami nem Ő*, ezt is a szomszédom mondja. A körmére gondolva értem meg, még ha szeretném is, az életemben soha nem fog eljönni az a pillanat, amikor nem idézek senki mást, csak Istent. Nem szeretnék a szomszédomhoz túl közel kerülni, mert az anyám arra tanított, a közelség roppant veszélyes. *Nem szabad veszélyesen élni, ez a boldog élet titka, miközben annyi sebzett lélek van! Ha túl közel kerülünk, ha intimpistáskodunk, könnyen megégethetjük magunkat. Ezért pontosan kell kimérni a távolságokat.* Anyámnak van is egy 4,35 kg-os acélkerekes kurveo-métere. *Anélkül én nem tudok élni*, ezt mondja. A tatának meg volt egy szép, csillogó körzője, ezzel lépegetett a Szerb–Horvát Szlovén–Királyság, majd a Nagy Jugoszlávia katonai térképén. Se a körzőt, se a térképet nem találom, pedig apám azt mondja, ő mindent megőrzött a hagyatékából, semmihez nem nyúlt. Apám sokakkal (például velem) ellentétben legtöbbször igazat is mond, habár, hogy ő mit ért igazságon, azt a család nem igazán meri firtatni.

Az imádott büdöskék után, a Komoly Párkapcsolatom szakszerű figyelme és felügyelete mellett, négy színű oroszlánszáját (Gura Leuluit) és búzavirágot vetek. Az ősszel kaptam három krizantémot, melléjük záporvirág (Gazania) magokat szórok. Majd kamillát, mentát, citromfűvet. És némi lelkiismeret-furdalással, mert csak eltérek a mintától, rozmaringot és bazsalikomot. A Mancsi mama kiskertjében kapor virágzott. És piszke. Itt egresnek mondják. Van, aki büszkének. Amióta a mama meghalt, nem ettem piszkeszószt, és piszkebokrot se láttam. A mama kenyérral tunkolta a piszkeszószt, igaz, mindenhez evett kenyeret. A köténye zsebében mindig volt egy nagy karéj, ami estére egyre kisebb lett. Én a kenyértől csak hízok, ezért helyette abonettet vagy puffasztott búzát, rizst rágok. Utóbbi olyan, mint a hungarocell. Egyesek szerint meg mint egy hibás, egerék által megzabált habszivacstábla. A Komoly Párkapcsolatom viszont (velem szemben) a kilóknak szurkol, azt mondja, *így egyre több lesz belőled*. A családom mindenkit gyanúval kezel, aki a sokat élte. *A sok a pazarlás, a sok a bűn*, ezt a nővérem, az áldott jó lélek mondja. Pár évvel ezelőtt, mindenki tudta nélkül belépett a VMBSZR-be (a Vajdasági Magyar Buddhista Szerzetesnők Rendjébe), akikkel a kapcsolatot az interneten keresztül tartja. Fekete farmert hord mintás tunikákkal, és koplal. Látástól vakulásig Pema Chödrön *Amikor minden darabokra hullik (Szívhez szóló jó tanácsok nehéz időkre)* című könyvét olvassa. Azon dolgozik, hogy idővel bhikkhunivá váljon. Mások azt gondolják róla, bárcsak valami szebbnek szentelte volna az életét, de a nővéremet ez nem igazgatja. Ebben nem a Magdi (Vilma) mamára ütött. A mama a leopárdmintás kanapén két Miatyánk és Üdvözlégy, Mária között feszt ezeket a másokat szidta. A mások hol a kommunisták voltak, hol az anyósa, hol a magyarok és Horthy Miklós, hol a volt iskolai

osztálytársai. Az egykori vőlegénye, aki az oltárnál hagyta ott. A szomszédasszonya. Vagy a Topolyai Női Kézimunka Egyesület tagjai. Anyám szerint az utolsó időkből, még mielőtt bevett volna tizennégy Rivotrilt, már csak a kommunistákat és a horthysta magyarokat emlegette. A szüleinek, vagyis az én dédszüleimnek a második világháborúig rövidáru-kereskedésük volt, 1945-ben vették el tőlük. A mama a szekrény tetején őrizte azt a kicsi, barna koffert, ami a boltjukból (LEDERER ANTUN – prodavnica kratke robe i drukera) megmaradt. A pamutfonalakat, a selyem hímzőcérnákat, egy vég vásznat, a fehér, néhol már sárga csipkerongyikákat. A különböző méretű női gombokat meg a férfi inggombokat. A gyűszűket, amik már rég nem csillogtak. A tűket és tűbefűzőket. Szalagokat, függönyrojtokat, zsinórokat. *Ennyit mentettem meg a kommunistáktól, és ez nem kevés, amikor ezt mondta, mindig a szekrény felé mutatott. Ekkor alakult meg a Jugoszláv Föderatív Népköztársaság, ez is ő.* Apám azt írja a Skype-on, *a koffer most is ott van a szekrény tetején.* Mégsem nyitjuk fel soha, anyám nem mer hímezni a dohos fonalakkal, azt mondja, látja a mamát, ott fekszik a kanapén, jár a szája és közben figyel, megállás nélkül lesi a kofferjét. Az örökségét, amit még halálában se vehetnek el tőle a kommunisták. De Horthy Miklós, a magyarok, az első vőlegénye, a Topolyai Női Kézimunka Egyesület tagjai sem. És anyám, az ő menyese, akit ő soha nem tudott a szívébe zárni.

Nem számolom a repedéseket, mert tudom, a ház és vele a kiskert, ha követem a mintát, ha betartom a szabályokat, ha tehát nem kerülök a dolgokhoz, a létezőkhöz, pláne a szomszédhoz túl közel, ha locsolok, gyomlállok, megfelelő időközönként tulipános nyelű evőkanalammal szart lapátolok, trágyázok, nemsokára ugyanis paradicsomkert lesz. De vigyázni kell a ló- és levéltetvekkel, az atkákkal, a meztelen- és éticsigákkal! Le kell számolni a baktériumokkal, vírusokkal, gombákkal! Le a lizstarmattal! Nagy, kövér hernyókkal! Ez a Komoly Párkapcsolatom dolga lesz. A családom szerint mindig fontos a rendes munkamegosztás, a feladatok pontos meghatározása és leosztása. A Komoly Párkapcsolatom a DHL-től kapott nagy, sárga kockás, vállalati füzeteiben alaposan megtervezi a munkát. Azt mondja, *a jó munkához idő kell, meg azt, mindent le kell írni.* A DHL-s füzetekbe DHL-s golyóstollakkal dokumentál. Én örökíróknak mondom ezeket. Táblázatokat készít, listáz, az anyagköltséget is vezeti. Habár a Magdi (Vilma) mamának soha nem volt kertje, de a tata, az egykori tisztségviselő nyugdíjaztatása után a közös udvarban, anyám ruhaszárítókötelei mellett csicsókát nevelt. Semmi mást nem ültetett, csak csicsókát. A magokat vagy palántákat a rádióamatőr haverjától, az akkori Topolya egyedüli comingoutolt homoszexuálisától kapta. A tata haverja bizonyos körökben George-nak hívatta magát, de György volt az anyakönyvezett neve. Apám George előtt mindig mutternak hívta a mamát, a tatát meg faternak. Mindebből úgy tűnik, a tata egy NL (Nagy Liberális) volt. A mama mondta, hogy a községházán a háta mögött kinevették. Rajta és a buzi barátján nevettek, meg azon, ahogy ketten kertészkedhetnek. A tata nem volt homokos, de a csicsókát nagyon szerette. Nyersen is harapta, nem csak salátaként, főzelékként, levesként ette. Anyám gyűlölte a tata csicsókáit, mert a tata tőlük feszt eregetett. Emiatt a ruhaszárítókötélen lógó ruhák finom csicsókafingban száradtak. A Komoly Párkapcsolatom nem eszik csicsókát, karfiolt, de örömmel reszeli a tormát. Nem mondom neki, valójában egy csődör levágott nemi szervét reszelgeti. Miközben

reszel, én rágom a hungarocellt, városi egerek után zabálom a habszivacstáblát. Gyűjtjük az erőt, a muníciót, mert én borostyánt ültetek, magocskákat szórok meg trágyázok, a Komoly Párkapcsolatom pedig csigákat, ló- és levéltetveket, atkákat, hernyókat, gombákat, vírusokat, liztharmatot és baktériumokat gyilkol. De amikor, már a munka után, ő a tusoló rózsáját magára irányítja, én meg a rózsaszín kombinémban az ablakban könyöklök, és a világ állását, a herbálosok, hajléktalanok, a német vagy osztrák DJ, a veszekedő házások, az egykori Cserepes-sori romatelepi lakók állapotát nézem, jut eszembe, elfeledkeztem az estikéről, nem szórtam az ágyásokba két maréknyi magocskát. Lőttek hát a paradicsomkertnek!

B A L Á Z S   A T T I L A

Találkozásaim Tolnaival

Egyszer átruccantam Tolnaihoz, amikor még a telepi Virág utcában lakott Jutkával. Ahogy mentem befelé a nyitott kapun, hirtelen ismerős hangot hallottam az égből. – Hahó, Attila! – Felnézek, s akkor látom, uramfia, hogy Ottó meg ott ül a kéményen, közben mindkét lábát lógatja lefele. Momentán eszembe jutott, hogy egyszer már mesélte az *Új Symposion* szerkesztőségében, hogy milyen felemelő érzés otthon a tetőn mászkálni, majd picit leülni, miután helyrerakta a cserepeket. Úgy fogalmazott, hogy az ember jól pihenhet odafönn a hibátlanul elvégzett munka után. Esetleg iszik egy korty pálinkát, és máris annyira szebb minden. Előtte hever az egész Telep, és a Grízer borbély műhelyén túl ott sejthető a Duna, amerről hús szellő szokott érkezni, elviselhetővé téve a nagy forróságok idejét.

– Gyere, ugorj fel ide te is! Picit nézelődünk. Nem fogod megbánni.

Kicsit félttem, hogy leesek, azonban szégyelltem volna bevallani, ezért minden erőmet összeszedve felugrottam melléje a kéményre. Azon a délelőttön Bruno Schulzról beszélgettünk, időnként csapkodó mozdulatokat téve karjainkkal, közben nagyokat kukorékolunk – mintegy mutáló kamaszhangon –, az esemény rövidebb szakaszaiban mindketten egyszerre. Szinte versengtünk, hogy ki tudja jobban. Nem kell külön aláhúznom, mennyire megbotránkoztattuk a Virág utca jobb sorsot érdemlő járókelőit. De csak nevtünk rajta, mert valahogy épp olyan könnyednek tűnt minden.

Táncolónak, mint egy színes luftballon a madzag végén.